

Valtuutettu Hannu Peurasaaren ja neljän muun valtuutetun aloite Kemin kaupungin lähiöiden elinvoiman kehittäminen, tukeminen ja vahvistaminen

Kaupunginvaltuusto 02.10.2023 § 94

Valtuutettu Juha Puro esitti Hannu Peurasaaren puolesta seuraavan aloitteen:

Kouluverkostoon kohdistuva muutos on herättänyt lähiöiden elinvoimaan ja palvelutason kehitykseen kohdistuvaa huolta.

Sen vuoksi me allekirjoittaneet valtuutetut korostamme lähiöiden kehittämisen tarvetta ja sen huomioimista kaupungin strategiassa ja tavoiteohjelmissa. Esitämme myös lähiöiden kehittämisen ohjelman käynnistämistä.

Kemin kaupungin yhtenä strategisena päämääränä on kirjattu, että asuinalueemme ovat houkuttelevia ja palvelumme ovat vaikuttavia, saavutettavia ja asiakaslähtöisiä.

Kouluverkoston muutosten yhteydessä syntyvä tilanne lisää tarvetta erityisiin ja kohdennettuihin toimenpiteisiin tuon strategisen päämäärän ylläpitämiseksi ja saavuttamiseksi.

Kemin kaupungin oppilasmäärä on pitkään ollut laskusuunnassa. Kouluverkkosuunnitelma on tulevien vuosien aikana vaikuttamassa perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen yksiköiden sijoittumiseen ja yksiköiden määrään. Siinä suunnitelmassa osa lähiöistä on menettämässä edelläänottuja lähipalveluja ja sen mukana kokee menettävänsä lähiönsä elinvoimaa.

Tähän on kiinnitettävä huomiota.

Nykyisessä tilanteessa kaupungin tulisi pyrkiä käytettävissä olevin keinoin vahvistamaan kaupunginosien asemaa ja siten ehkäisemään mahdollinen sisäinen sosioekonominen eriytyminen eli segregaatio.

Kaupunginosien asemaan kohdennetaan huomiota myös valtionhallinnon tasolla. Ympäristöministeriön johdolla vuoden 2020 alussa käynnistyneellä poikkihallinnollisella kolmevuotisella ohjelmalla vahvistetaan lähiöiden kokonaisvaltaista kehittämistä ja pyritään ehkäisemään sosioekonomista eriytymistä. Ohjelma tähtää pitkäjänteiseen yli ohjelmakauden ulottuvaan lähiökehittämiseen eri puolilla Suomea.

Kemin kaupungin lähiöiden osalta on korostettava tarvetta pitkäjänteiseen lähiökehittämiseen, jolla edistetään asukkaiden hyvinvointia ja osallisuutta sekä asuinalueiden elinvoimaa sekä samalla turvataan palveluiden ja asumisen hyvä taso lähiöissä.

Osana tätä tavoitetta ulotetaan kaupungin elinvoimaohjelma korostetusti myös lähiöihin vahvista-maan kaupunginosien kehitystä.

Korostetaan ja vahvistetaan kansalaislähtöisen kaupunkikehittämisen asemaa myös strategisissa vaikuttavuustavoitteissa.

Edistetään järjestölähtöistä kaupunginosatoimintaa.

Kaupunginosatoiminnan ydinajatuksena on innostaa alueen asukkaat kehittämään omaa kotiseutuaan. Samalla luodaan yhteishenkeä, lisätään asukkaiden viihtyvyyttä ja parannetaan omaa elinympäristöä. Paikallinen kehittäminen vahvistaa osallisuutta ja demokratiaa, sen tavoite on myös synnyttää uusia yrityksiä ja palveluita sekä luoda uusia työpaikkoja.

Tehdään myös tiivistä seurantaa tehtyjen keskittämispäätösten seurauksista, saavutetuista todellisista kustannussäästöistä sekä eduista ja haitoista. On tarpeellista seurata ainakin kouluverkon sekä muiden asukkaille tärkeiden päivittäisten palveluiden keskittämisen seurauksia.

Nostetaan kaupunginosayhdistysten profilia paikallisina vaikuttajina, ennakoijina, aloitteentekijöinä ja asioiden valmistelijoina, edunvalvojina sekä asukkaiden yhteisenä äänenä.

Kaupunginosatoiminnan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden keskeisiä painopistealueita voivat olla mm. palvelutaso, maankäyttö ja kaavoitus, rakentaminen, turvallisuusasiat, työllistäminen ja kaupunginosien työllistämismahdollisuuksien parantaminen.

Kemin järjestölähtöiseen kaupunginosien kehittämiseen ja lähiöiden paikalliseen kehittämistoimintaan on mahdollista hakea tukirahoitusta kaupungin järjestöyhteistyön ohjelmasta. Lähiöiden kehittämisen tukea on mahdollista hakea myös useista kansallisista rahoituslähteistä: Suomen Leader-ohjelmasta, EAKR (Euroopan aluekehitysrahasto) -tukiohjelmasta sekä valtiovarainvaliokunnalta budjetin ulkopuolisesta kohderahoituksesta joulukuussa.

Lähteitä:
Leader Suomi,
Paikallisen kehittämisen ohjelma,
Ympäristöministeriön lähiöohjelma,
Tutkitusti parempi lähiö: Asuinalueiden kehittämisohjelman tutkimusjulkaisu Valtioneuvoston julkaisusarja.

Kemissä 2.10.2023

Kaupunginvaltuutettu

Hannu Peurasaari

Päätös Aloite lähetettiin kaupunginhallitukselle tarvittavia toimenpiteitä varten.

Kaupunginhallitus 16.10.2023 § 322

Esittelijä Puheenjohtaja

Päätösehdotus Aloite lähetetään elinvoimatoimialalle valmistelua varten.

Päätös Aloite lähetettiin elinvoimatoimialalle valmistelua varten.

Valmistelu

Elinkeinopäällikkö Hanna Alila, puh. 040 5376 261

Aloite on hyvä ja elinvoimaa edistävä sisältäen useita asioita, joissa kaupunki jo nykyisellä toiminnallaan pystyy auttamaan, tukemaan tai neuvomaan.

Kaupunkistrategia tukee elinvoimaa ja osallisuutta. Kaupungin missio määrittelee Kemin voimaannuttavaksi merikaupungiksi, jossa luodaan mahdollisuuksia toimijoille vahvistaa hyvinvointia ja onnistumisia. Strategiassa elinvoimaprojekteiksi on nostettu aloitteeseen liittyviä asioita. Veitsiluodon äkillisen rakennemuutoksen myötä tehtävä pitkän aikavälin rakennemuutostointasuunnitelman tekeminen, jossa huomioidaan alueen elinkeinojen murros sekä sosiaalinen kestävyys. Suunnitelma valmistuu kevään 2024 aikana. TE-uudistuksen myötä TE-palvelut siirtyvät valtiolta kunnille v. 2025, jolloin työllisyydenhoidon palvelut ovat lähempänä kuntalaista lähipalveluina. Maankäytön ja kaavoituksen osalta edistetään houkuttelevaa asumista huomioiden myös keskusta-alueen ulkopuoliset asuinalueet.

Muiden toimialojen strategian mukaisia, aloitetta tukevia projekteja ovat mm. esteettömyyden ja turvallisuuden parantaminen (ympäristötoimiala) ja yhteistyö kolmannen sektorin, hyvinvointialueen ja seutukunnan kanssa ennakoivan hyvinvoinnin edistämiseksi (hyvinvointitoimiala).

Kemissä toimii laaja ja aktiivinen järjestökenttä ja järjestötyötä tehdään kaupungin kaikilla toimialoilla. Kaupungin järjestöstrategia 2022-2025 toteuttaa Kemin kaupunkistrategiaa ja asettaa tavoitteita tuleville strategivuosille kaupungin ja järjestöjen yhteistyön kehittämiseksi. Järjestöjen ja yhdistysten kautta asukkaat voivat vaikuttaa yhteisiin asioihin sekä osallistua vapaaehtoistoimintaan. Järjestöstrategia linjaa kaupungin ja järjestöjen välisen yhteistyön keskeiset periaatteet.

Elinvoimatoimialalla tehdään monipuolisesti järjestöjen ja yhdistysten kanssa yhteistyötä, jotka sekä toteuttavat että täydentävät järjestöstrategiaa ja kaupunkistrategiaa (esim. järjestötyöllistäminen, kansalaisopiston kurssitoiminta, tapahtumayhteistyö). Aloitteessa mainitut rahoituslähteet (mm. Leader) mahdollistavat kaupunginosien toimijoiden omat hankkeet tai osallistumiset muiden tahojen vetämiin hankkeisiin. Elinvoimatoimialalla pystytään opastamaan ja neuvomaan hankesuunnittelussa ja toteuttamisessa.

Kaupunginosien toimijoiden hyödynnettävissä on työllistämisessä palkkatuki ja kuntalisä. Kemi-lisä (kuntalisä) on harkinnanvarainen työllistämisen tuki järjestöille, säätiöille ja yrityksille, jotka työllistävät kemiläisen työttömän työnhakijan.

Kaupunginosien elinvoima ja aktiivisuus ovat erityisesti asukkaidensa käsissä ja vaatii ideoita, toimia, hankkeita ym., joita kaupunki pystyy tukemaan jo strategisilla linjauksillaan ja olemassa olevalla toiminnallaan. Tärkeätä on viestiä ja tuoda esille näitä mahdollisuuksia kuntalaisille ja

kannustaa aktiivisuuteen ja aloitteellisuuteen kaupungin asuinalueilla osallisuutta ja hyvinvointia edistämään.

Esittelijä

Elinvoimajohtaja Kimmo Heikka

Päätösehdotus

Elinvoimalautakunta päättää lähettää edellä esitetyn lausuntona kaupunginhallitukselle.

Päätös

Elinvoimalautakunta päätti lähettää edellä esitetyn lausuntona kaupunginhallitukselle.